

Lehdistötiedote 22.9.2006

Osa korkeasti koulutetuista on syvässä palkkakuopassa osoittaa tuore tutkimus

Lisätietoja

Tiedottaja Heikki Taimio, puh. (09) 2535 7349, e-mail: heikki.taimio@labour.fi

Korkeasti koulutettujen kasvatusta-, kulttuuri- tutkimus- ja hyvinvointialojen asiantuntijoiden palkat ovat kehittyneet heikosti vuosina 1995-2004. Hidas ansiokehitys näkyy vertailtaessa ansiotasoa sekä kaikkiin että oman työnantajasektorin palkansaajiin. Omaan koulutusasteeseen verrattuna palkat ovat jopa kymmeniä prosenttiyksikköjä alhaisemmalla tasolla.

Tulokset käyvät ilmi Palkansaajien tutkimuslaitoksen raportista Koulutusko kannattaa aina? Tutkimuksen ovat tilanneet akavalaisia alipalkkattuja edustavat ammattiliitot ja se julkistettiin keskiviikkona 20.9. Helsingissä.

Työssä tarkasteltiin lähes sadan korkeaa koulutusta vaativan ammattinimikkeen säännöllisen työajan ansiokehitystä 1995-2004 suhteessa kaikkiin, oman työnantajasektorin ja saman koulutusasteen palkansaajiin. Lisäksi selvitettiin tarkastelujakson aikana solmittujen virka- ja työehtosopimusten sekä sopimusalojen erillisten palkkaohjelmien vaikutusta nimikkeiden ansiokehitykseen. Tutkimuksen nimikkeistä suurin osa oli kuntasektorilta ja sieltä erityisesti naisvaltaiselta sosiaali- ja terveystoimen alalta. Valtiosektorin nimikkeistä valtaosa kuului yliopistojen ja tutkimuslaitosten akateemisiin asiantuntijoihin. Mukana oli myös nimikkeitä yksityiseltä ja kirkon sektoreilta. Tutkimuksen pääasiallisena aineistona olivat Tilastokeskuksen palkkarakennetilastot.

Ansiokehitystarkastelu osoitti, että vain ani harva tutkittuista nimikkeistä ylsi tarkastelujaksolla yleisen ansiotasoindeksin kehityksen tasolle. Omaan työnantajasektoriin verrattuna kuntasektorin nimikkeet menestyivät parhaiten, mutta kuntasektori itsessään on ansiokehitykseltään ollut huomattavasti muita sektoreita heikompi. Lähes kaikki valtiosektorin nimikkeet jäivät huomattavasti

jälkeen sekä yleisestä että valtion ansiotasoindeksistä. Myös kirkon ja yksityisen sektorin ammattinimikkeet menestyivät heikosti.

Tutkittujen nimikkeiden ansiokehityksen hitaus näkyi myös vertailtaessa vuotuista ansiotasoa kaikkiin palkansaajiin ja oman sektorin palkansaajiin. Lähes kaikkien nimikkeiden suhteellinen asema on tarkastelujakson aikana pysynyt ennallaan tai heikentynyt vertailuryhmiin nähden. Omaan koulutusasteeseen muihin palkansaajiin verrattuna useimmat tutkittuista nimikkeistä ovat ansiotasoltaan jopa kymmeniä prosenttiyksikköjä alhaisemmalla tasolla. Nimikkeet eivät ole juurikaan kyenneet ottamaan kiinni muiden vastaavan koulutusasteen työntekijöiden palkka-entumakaa. Useiden nimikkeiden koulutus- ja pätevyysvaatimuksia tiukennettiin tarkastelujakson aikana, mutta ansiokehityksessä muutokset näkyvät hitaasti.

Keskitettyihin tulopoliittisiin kokonaisratkaisuihin kuuluneilla tasa-arvo- ja liittoerillä on ollut jonkin verran vaikutusta nimikkeiden ansiokehitykseen sellaisina vuosina, jolloin näitä eriä on ollut käytettävissä. Kun palkkahinnoittelua tai taulukkopalkkoja on korotettu vain työehtosopimusten vähimmäisyleiskorotuksen verran, nimikkeet ovat pääsääntöisesti jääneet entistä enemmän jälkeen yleisestä ansiotasoindeksistä. Yhtenä syynä on palkkaliukumien vähäisyys julkisella sektorilla.

Valtion palkkaohjelma Valpas ja kirkon sektorin Kirpas eivät palkkatilastojen valossa ole kohentaneet tutkittavien nimikkeiden suhteellista ansiotasoa. Sen sijaan kuntasektorin Kunpas-ohjelma nosti kuntasektorin nimikkeiden ansioita tarkastelujakson viimeisenä vuotena. Jälkeenjääneisyyden korjaaminen vaatisi kuitenkin useita vuosia. ■

Lisätietoja liitto- ja nimikekohtaisesti (nimike suluissa):**Agronomiliitto (ravitsementerapeutti)**

Toiminnanjohtaja
Jyrki Wallin
puh. 040 901 1640

Akavan Erityisalat (mm. kirjastonhoitaja, kulttuurisihteeri, toimintaterapeutti, museoamanuenssi, suunnittelija, tulkki)

Toiminnanjohtaja
Salla Luomanmäki
puh. 040 700 7800

Diakoniatyöntekijöiden Liitto (diakoniatyöntekijä)

Puheenjohtaja
Kaisa Rauma
puh. 040 341 7191

Lastentarhanopettajaliitto/OAJ (lastentarhanopettaja)

Puheenjohtaja
Soile Oleander
puh. 050 505 2359

Suomen Farmasialiitto (farmaseutti)

Puheenjohtaja
Inka Puumalainen
puh. 0400 798 297

Suomen musiikinopettajien liitto/OAJ (musiikkioppilaitoksen opettaja)

Puheenjohtaja
Liisa Vakkilainen
puh. 050 366 3778

Suomen Psykologiliitto (psykologi)

Puheenjohtaja
Tuomo Tikkanen
puh. 0400 459 742

Suomen Puheterapeuttiliitto (puheterapeutti)

Puheenjohtaja
Outi Mäki
puh. 040 754 4438

Suomen Työterveyshoitajaliitto (työterveyshoitaja)

Toiminnanjohtaja
Tuomo Nenonen
puh. 040 761 7231

Terveystieteiden akateemiset johtajat ja asiantuntijat (ylihoitaja)

Puheenjohtaja
Ann-Marie Turtiainen
puh. 044 587 8797

Tieteentekijöiden liitto (mm. tutkija, suunnittelija)

Puheenjohtaja
Antero Puhakka
puh. 0400 646 382

Upseeriliitto (yliluutnantti)

Puheenjohtaja
Harri Westerlund
puh. 040 839 5909

Ympäristöasiantuntijoiden keskusliitto (ympäristöterveystarkastaja)

Toiminnanjohtaja
Pekka Ihalainen
puh. (09) 6226 8540

Julkaisu

Vesa Syrjä:

Koulutusko kannattaa aina? – Eräiden korkeakoulutettujen ammattinimikkeiden ansiokehitys 1995–2004

Palkansaajien tutkimuslaitos,

Raportteja 7, Helsinki 2006

ISBN 978-952-209-027-1

ISSN 1795-2832

Raportti on julkaistu kokonaisuudessaan osoitteessa: www.reilupalkka.fi

Tilaukset

Irmeli Honka

puh. (09) 2535 7338, fax (09) 2535 7332

e-mail: Irmeli.Honka@labour.fi

Tilaushinta: 13,50 €

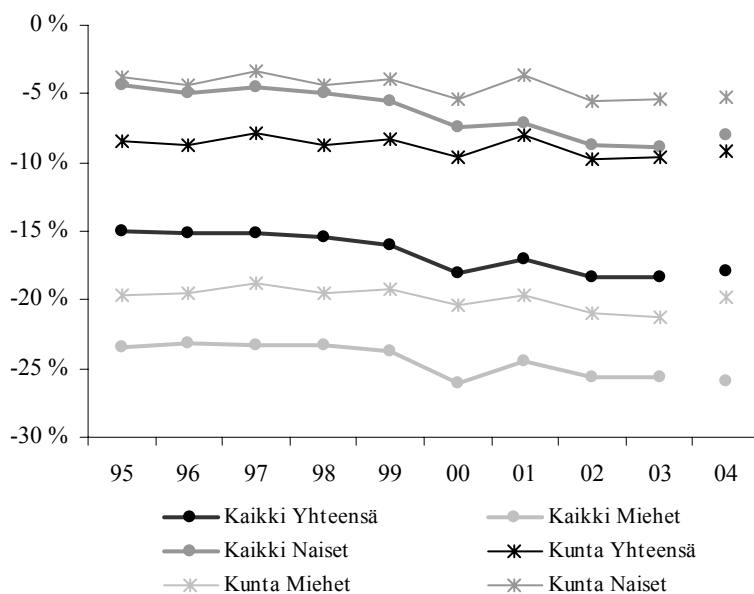

KUNTASEKTORIN NIMIKKEET

Kirjastonhoitaja

Kirjastonhoitajan keskiansio on noin 18 prosenttia heikompi kuin palkansaajilla keskimäärin. Kuntasektorin kaikkiin palkansaajiin verrattuna kirjastonhoitajien ansiot ovat noin 9 prosenttia alhaisemmalla tasolla. Kaikkiin alemman korkeakouluasteen suorittaneisiin palkansaajiin verrattuna kirjastonhoitajien keskiansio on noin 30 prosenttia heikompi. Kuntasektorin alemman korkeakouluasteen palkansaajiin nähden kirjastonhoitajien ansiot ovat noin 18 prosenttia heikommat. Kirjastonhoitajien ansiot ovat nousseet jonkin verran muita palkansaajia vähemmän. Nimikkeen suhteellinen asema kaikkiin palkansaajiin verrattuna on siten jonkin verran heikentynyt vuosina 1995-2004.

Kirjastonhoitajan ansion ero (%) kaikkien palkansaajien ja kuntasektorin palkansaajien ansioon 1995-2004 (Lähde:Tilastokeskus)

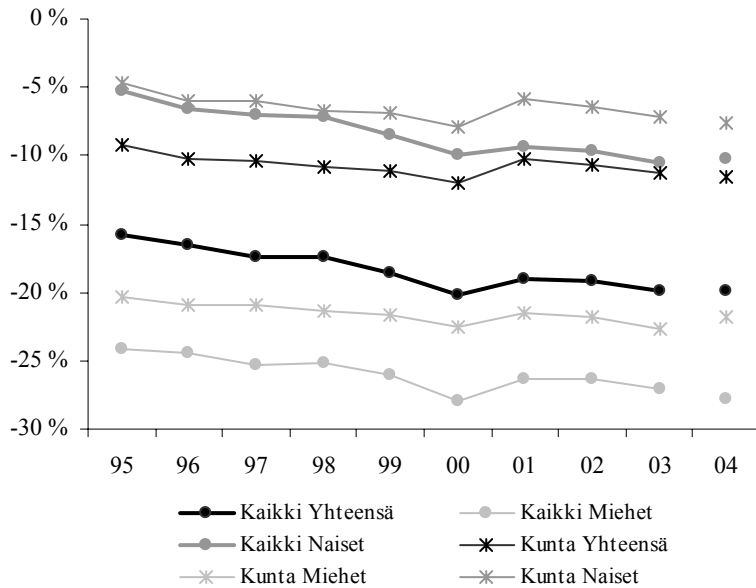

Lastentarhanopettaja

Lastentarhanopettajien ansiokehitys on tarkastelukaudella ollut vaatimatonta. Ansiot ovat nousseet noin 5 prosenttiyksikköä vähemmän kuin ansiotasoindeksi keskimäärin. Ansiotaso suhteessa kaikkiin palkansaajiin oli vuonna 2004 noin 20 prosenttia alhaisempi. Vuoteen 1995 verrattuna ero on entisestään kasvanut. Kuntasektorin muihin palkansaajiin verrattuna lastentarhanopettajien keskiansio oli tarkastelujakson lopulla noin 12 prosenttia alhaisempi. Alemman korkeakouluasteen suorittaneisiin verrattuna lastentarhanopettajien ansiot ovat yli 30 prosenttia alhaisemmat. Kuntasektorin vastaavan koulutusasteen työntekijöihin nähden ansiotaso on noin 20 prosenttia alhaisempi.

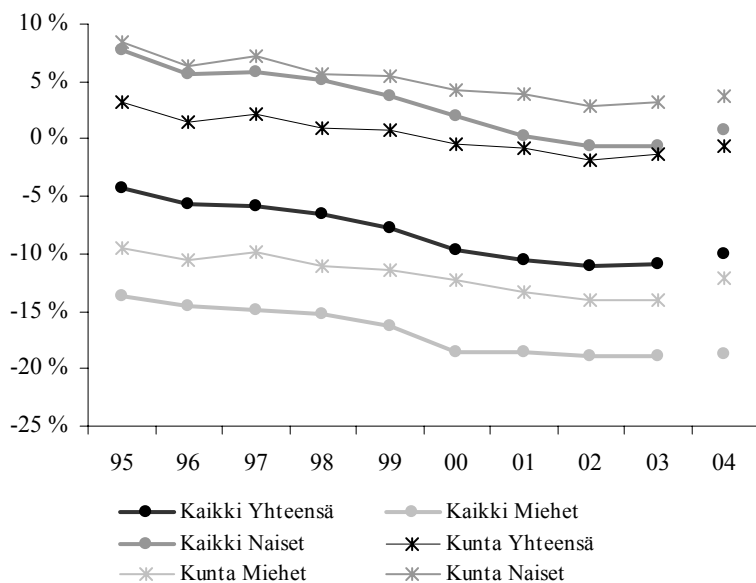
Lastentarhanopettajan ansion ero (%) kaikkien palkansaajien ja kuntasektorin palkansaajien ansioon 1995-2004 (Lähde:Tilastokeskus)

Farmaseutti

Kuntasektorin farmaseuttien ansiot ovat kehittyneet tarkastelujakson aikana huomattavasti yleistä ansiotasoindeksiä hitaammin. Nimike on jäänyt hieman jälkeen myös kuntasektorin ansiotasoindeksistä. Suhteellinen ansiotaso muihin palkansaajiin verrattuna on laskenut selvästi tarkastelujakson aikana. Farmaseuttien ansiotaso on noin 10 prosenttia muiden palkansaajien keskiansiota alhaisempi. Vuonna 1995 farmaseuttien ansiotaso oli jonkin verran kuntasektorin keskiansiota korkeampi, mutta vuonna 2004 nimikkeen keskiansio oli pudonnut kuntasektorin alapuolelle. Alemman korkeakouluasteen suorittaneisiin nähden farmaseutit ansaitsevat noin 24 prosenttia vähemmän.

Farmaseutin ansion ero (%) kaikkien palkansaajien ja kuntasektorin palkansaajien ansioon 1995-2004 (Lähde:Tilastokeskus)

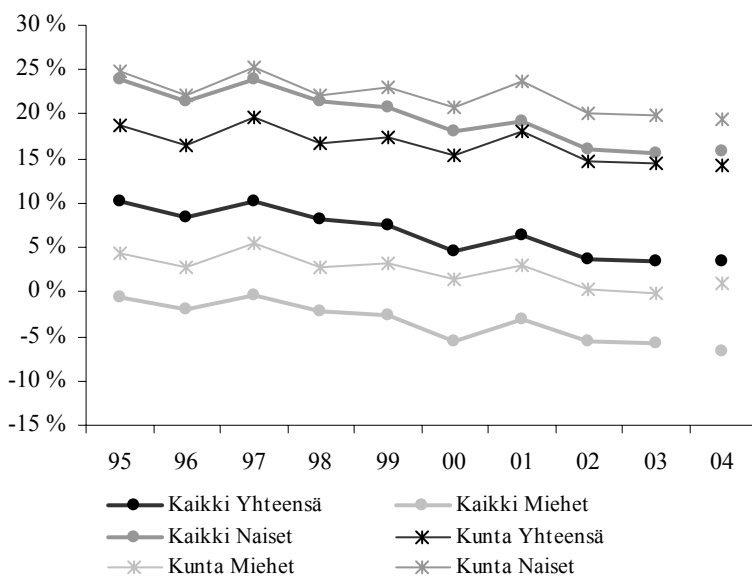

Ympäristösuojelusihteeri

Ympäristösuojelusihteeri edustaa tarkastelussa pientä asiantuntijanimikettä kuntien teknisten sopimusosalta. Nimikkeen ansiokehitys on ollut huomattavasti yleisen ansiotasoindeksin kehitystä hitaampaa. Myös kuntasektoriin nähden nimikkeen ansiokehitys on ollut hidasta. Suhteellinen ansiotaso kaikkiin palkansaajiin verrattuna on heikentynyt tarkastelujakson aikana. Vuonna 1995 nimikkeen keskiansio oli vielä noin 10 prosenttiyksikköä yleistä keskiansiota korkeampi, mutta vuoteen 2004 mennessä ero on kutistunut noin kolmeen prosenttiin. Vertailussa kaikkiin ylemmän korkeakouluasteen suorittaneisiin palkansaajiin nimikkeen ansiotaso on noin 27 prosenttia alhaisempi. Myös kuntasektorin muihin ylemmän korkeakouluasteen suorittaneisiin nähden ympäristösuojelusihteerin keskiansio on selvästi alemmalla tasolla eli noin 17 prosenttia alhaisempi.

Ympäristösuojelusihteerin ansion ero (%) kaikkien palkansaaajien ja kuntasektorin palkansaaajien ansioon 1995-2004 (Lähde:Tilastokeskus)

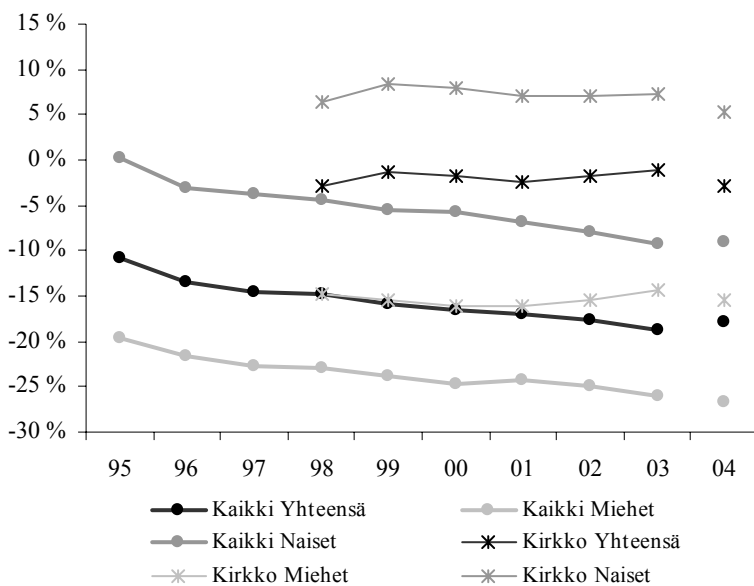

KIRKON SEKTORIN NIMIKKEET

Diakoniatyöntekijä

Kirkon sektorilla työskentelevien diakonian viranhaltijoiden ja diakonisojen ansiokehitys on ollut koko tarkastelujakson yleistä ansiotasoindeksiä merkittävästi hitaampaa. Ansiot ovat nousseet vuoteen 2004 mennessä noin 10 prosenttiyksikköä vähemmän kuin yleinen ansiotasoindeksi. Ansiotasoa kaikkiin palkansaajiin vertailtaessa diakoniatyöntekijöiden ansiot ovat tarkastelujakson lopussa noin 18 prosenttia alhaisemmalla tasolla. Alemman korkeakouluasteen suorittaneisiin palkansaajiin nähden diakoniatyöntekijöiden keskiansio on yli 30 prosenttia alhaisempi.

Diakoniatyöntekijöiden ansion ero (%) kaikkien palkansaaajien ja kirkon sektorin palkansaaajien ansioon 1995-2004 (Lähde:Tilastokeskus)

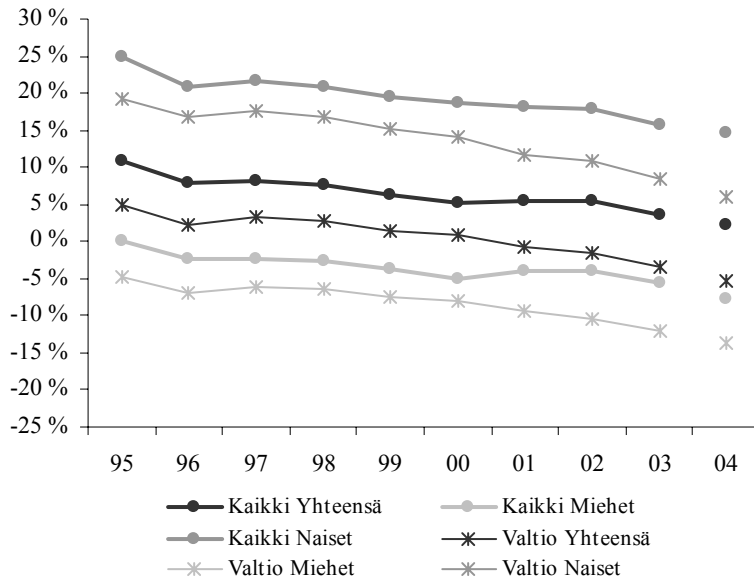
VALTIOSEKTORIN NIMIKKEET

Tutkija

Valtiosektorin tutkijananimikkeen ansiokehitys on ollut heikkoa verrattuna yleiseen ansiotasoindeksiin. Kun yleinen ansiotasoindeksi on vuodesta 1995 vuoteen 2004 noussut noin 36 prosenttia, tutkijoiden keskiansion nousu on jäänyt vajaaseen 28 prosenttiin. Myös valtiosektoriin verrattuna tutkijat ovat menestyneet vaatimattomasti. Kaikkien palkansaaajien keskiansioon verrattuna tutkijoiden ansiotasoa on heikentynyt selvästi. Vielä vuonna 1995 nimikkeen keskiansio oli noin 11 prosenttia yleistä keskiansiota korkeampi, mutta vuonna 2003 ero oli enää noin 4 prosenttia. Valtiosektorin muihin palkansaaajiin verrattuna tutkijat ansaitsevat jo selvästi keskimääräistä vähemmän, vaikka tarkastelukauden alussa ansiotasoa oli vielä noin 5 prosenttia valtiosektorin keskiansiota korkeampi. Kaikkiin ylempään korkeakouluasteen suorittaneisiin verrattuna tutkijoiden ansiotasoa on noin 27 prosenttia alhaisempi. Valtiosektoriin verrattuna ero on noin 21 prosenttia.

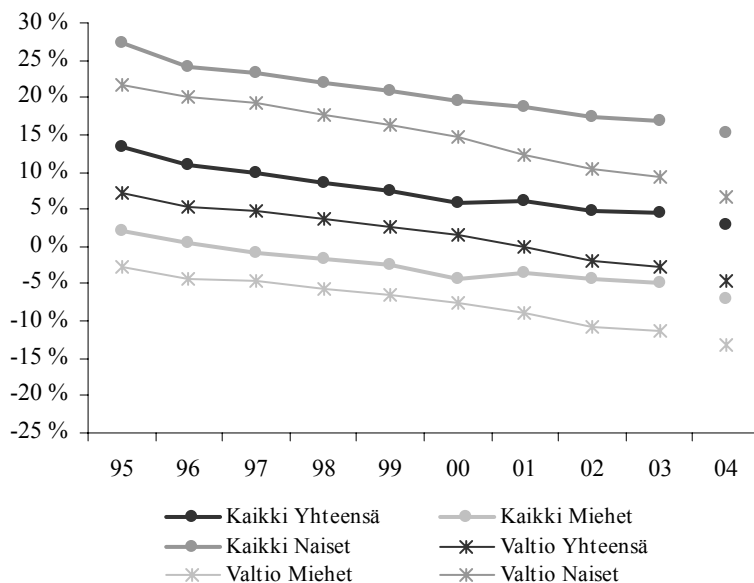
Tutkijan ansion ero (%) kaikkien palkansaaajien ja valtiosektorin palkansaaajien ansioon 1995-2004 (Lähde:Tilastokeskus)

Suunnittelija

Valtiosektorin suunnittelijanimikkeen ansiot ovat tarkastelukaudella nousseet noin 26 prosenttia, mikä on 10 prosenttiyksikköä yleisen ansiotasoindeksin nousuvauhtia hitaampaa. Ansiokehitys on ollut erittäin heikkoa myös valtiosektorin ansiotasoindeksiin verrattuna. Nimikkeen ansiotaso suhteessa kaikkiin palkansaaajiin on heikentynyt selvästi. Suunnittelijoiden ansiotaso oli vuonna 2003 enää noin 5 prosenttia yleistä keskiansiota korkeampi, kun vuonna 1995 ero oli vielä noin 11 prosenttia suunnittelijoiden hyväksi. Valtiosektorin työntekijöihin verrattuna nimikkeen ansiotaso on pudonnut keskiansion alapuolelle. Kaikkiin ylemmän korkeakouluasteen suorittaneisiin nähden suunnittelijoiden ansiotaso on noin 27 prosenttia heikempi. Valtiosektorin ylemmän korkeakouluasteen suorittaneisiin palkansaaajiin nähden nimikkeen ansiotaso on noin 20 prosenttia alhaisemmalla tasolla.

Suunnittelijan ansion ero (%) kaikkien palkansaaajien ja valtiosektorin palkansaaajien ansioon 1995-2004 (Lähde:Tilastokeskus)

Lähde: Vesa Syrjä: Koulutusko kannattaa aina? – Eräiden korkeastikoulutettujen ammattinimikkeiden ansiokehitys 1995–2004. Palkansaajien tutkimuslaitoksen raportteja 7; Helsinki 2006.

Raportti on julkaistu kokonaisuudessaan osoitteessa www.reilupalkka.fi